UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Lix. de laicis literatis non subito ordinandis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62466

Visual Library

Item qui. ¶ Caſus. Supra diſtin.l.in aliquo fecit mentionē de illiteratis et promotis ſine interſtitijs temporū hic dicit tales nō eſſe ꝓmouēdos. Caſus iſtius ca.habetur.ẜ.xxxvj.diſt.qui eccleſiaſticis.

a ¶ Item. Dictū fuit.ẜ.diſt.l.non confidat.⁊.lv.diſtin. nerabilem.de hoc not.x.diſt.ca.j.ibi videas.Archi.

d ¶ Saltu. Gradatim enim deferendi ſunt honores: vt.xciij.diſtinc. legimus.in fine.⁊.ff.de mu.⁊ ho.vt gradatim.nā caſum appetit qui per abrupta aſcēſum querit: vt.xlviij.diſtinc.ſicut. Gradati aſcendit ad honores.

¶ Diſtinctio.lix.

Item^a q̃ eccleſiaſticis diſciplinis imbuti nō ſunt, et tēpoꝝ approbatione diſcuſſi nō ſūt ad ſūmū ſacerdotiū ꝓuehi nō aſpirēt. Unde ait papa zozimus.

¶ Nō aſpiret ad ſūmū ſacerdotium qui eccleſiaſticis diſciplinis non eſt imbutus.

Qui eccleſiaſticis diſciplinis per ordinem nō eſt imbutus,nec temporū approbatione diuinis ſtipendijs eruditus nequaq̄ȝ ad ſummū ſacerdotium eccleſie aſpirare vel preſumere debet: ⁊ non ſolū in eo ambitio inefficax habeatur, veꝝ ordinatores eius careāt eo ordine quē ꝯtra precepta crediderāt ꝑſumendū.

Item Urbanus papa.

¶ Ad ſacerdotale officiū nullus niſi per ſingulos gradus approbatus accedat.

Si officia ſecularia^b principalē locū non veſtibulū actionis ingreſſis,ſed ꝑ ſingulos gradus examinatis deferunt: quis^c tā arrogās,tam impudēs inuenitur,qui in celeſti militia que propēſius pōderanda eſt,⁊ ſicut aurū repetitis ignibus exploranda,ſtatim dux eſſe deſideret cū tyro ante nō fuerit: ⁊ pri⁹ velit docere,q̄ȝ diſcere: Aſſueſcat in dn̄i caſtris in lectoꝝ primitus gradu diuini rudimēta ſeruitij: nec illi vileſcat exorciſtam, acolythū,ſubdiaconū ⁊ diaconum per ordinē fieri: nec hoc ſaltu^d, ſed ſtatutis maiorū ordinatione tēporibus. Iam vero ad preſbyterij faſtigium talis accedat vt ⁊ nomē etas impleat,et meritū probitatis ſtipēdia^e anteacta teſtētur.inde ſummi pontificis iure locum ſperare debebit. Facit hoc nimia remiſſio cōſacerdotū noſtroꝝ q̄ pompā multitudinis querūt: et putāt ex hac turba aliquid ſibi dignitatis acquiri. Hinc paſſim numeroſa pluralitas etiā in his locis vbi ſolitudo eſt,taliū reperitur,duȝ per parochias extēdi cupiūt: aut quibus aliud preſtare nō pn̄t diuinos ordines largiuntur: qđ oportet diſtricti ſemp eſſe iudicij. Rarū^f eſt enī om̄e qđ magnū eſt. Item Greg.

¶ Cuiuſlibet meriti laic⁹ ad ſummū nō aſpiret ſacerdotiū.

Hoc ad nos perueniſſe noſcas,qđ non diſſimili dignū eſt deteſtatione complecti, q̄ q̄dā honoris deſiderio inflāmati defūctis ep̄is tōſurant^g,⁊ fiūt repēte ex laicis ſacerdotes: atq̄ȝ inuerecunde et repēte religioſi ꝓpoſiti ducatū arripiūt,q̄ neceſſe adhuc milites didicerūt. q̄d putam⁹ q̄ iſti ſubiectis preſtaturi ſunt qui anteq̄ȝ diſciplinat⁹ limen attingant,tenere locū regiminis nō formidāt: qua de re neceſſe eſt vt q̄ȝuis īculpati^h q̄ſq̄ȝ ſit meriti: ante tamē per diſtincta eccleſiaſtici ordinis ſe exerceat officia.

Itē Celeſtin⁹ ep̄is galliarū.

pujſcis.q̄ null⁹ ordinandus eſt niſi ſeruatis interſtitijs temporū: ideo oſtendit hic q̄ ad inſtar ſecularium dignitatuȝ nullus per ſaltum eſt ordinandus.

Vel al'r.ẜ.lj diſ.q̄ in aliq̄ fecit mentionē de illiteratis ⁊ de ꝓmotiſ ſine interſtitijs tēpoꝝ: inde ſumpta occaſione ſpecialē ponit. Gran⁹ tractatum de his,docens tales non eſſe promouendos.ẜȝ B.

Si officia. ¶ Caſ⁹. Queſitum fuit an epiſcopi debeant promouere aliquos in epiſcopos vel preſbyteros qui in minoribus ordinibus non ſunt examinati, vel ſine temporū interſtitijs promoti. Et reſpōdet vrbanus q̄ nō: ſed docet eſſe per ordinem aſſueſcēdum, vt ꝑmo aſſueſcat i minoribus ordinibus qui ad maiores voluerit promoueri: ne dux eſſe deſideret cū tyro prius nō fuerit. Et hoc probat ad inſtar curie ſecularis, vbi gradatim aliquis promouetur. Et reprehēdit quoſdam epiſcopos qui querētes pompā in multitudine preſbyterorum, ordinabāt eos in locis ſolitarijs, vt eis ordies conferrēt quibus aliud cōferre non poſſunt.

b ¶ Si officia ſecularia. id eſt ſeculares non deferūt principalem locuȝ ingreſſis ⁊c.

c ¶ Quis. Nota modum argumentādi: ex quo ita eſt apud ſeculares iudices, eodem modo erit apud eccleſiam.ſic.xxxj.diſtin.tenere.⁊ cap.ſi laicus.iij.queſtio.v. quia.xix.queſt.iij.monaſterijs.ſic.xij.queſtio.ij.cum deuotiſſimam. Et eſt argu.ad queſtionem illam q̄ ſi aliq̄s eſt legitimatus a principe, q̄ apud eccleſiam eſt legitimus,quod non credo: arg.ad hoc ex̄ qui fi.ſint leg.ꝑ ve

Legitimat⁹ a ꝑncipe non eſt apd eccleſiam legitimat⁹.

e ¶ Stipēdia. nota q̄ magis preſumitur pro illo qui plura ſtipēdia hȝ in eccl'ia: q̄r is gradu ceteros antecedit,quē labor prolixior ⁊ ſtipēdia lōgiora fecerūt anteire: vt.C.de offic. mag.of.nēo.⁊.lxj. diſt.miramur.

Preſumit pl⁹ ꝓ illo q̄ pl'a hȝ ſtipendia.

f ¶ Rarū. Sic.ẜ. xciij.di.legimus.

Hoc. ¶ Caſ⁹. Quidam ex laicis honoris deſiderio inflammati repente fiebant ſacerdotes et epiſcopi: qui licet nondum didiciſſent in eccleſiaſtica militia famulari,tamē duces eē volebāt, ⁊ locum regiminis obtinere. qđ Grego. ꝓhibet ne fiat.

Et.ij. q.vij.in facta.⁊ ſubau. hoc.et ideo cū hoc nō ſit rarū nō ē magnum. Lau.

g ¶ Tonſurant. Ar.q̄ null⁹ dȝ tonſurari ad hoc vt dignitatē ꝯſequat: xvj.q.vij.ꝑ laicos. Quid iuris ſit de hoc,ibi notaui: licȝ ſit arg.ẜ.lxj.di. bene. Ioā.h.dicit q̄ ipſa ſpes nō inducit ſimoniā,duȝ tn̄ nō interueniat pactio: q̄a ſola animi deſtinatio nō inducit ſimoniam: vt ex̄ vt eccl'ia. bene. vt noſtrū. Alij ꝯtrauȝ dicunt: vt ar.viij. q.iij.artald⁹. Ioā. et certe decretalis vr̄ dicere q̄ ſola ſpes inducat ſimo niā: ex̄ de ſimo.ca. vlt.⁊ talis ſimonia ꝑ ſolā pn̄iaȝ aboletur, vt ibi dicit hoc tn̄ credo q̄ ſpes ꝓ honeſto ſuitio nō inducit ſimoniā.

Ad hoc ex̄ de elec. cum ad noſtrā.

Spes vtrū inducat ſimoniā.

In hoc facit i ar. q̄ etiaȝ in pſōa ꝓbata ⁊ exercitata nō eſt permittendū qđ i ſtatutis gn̄alib⁹ cōtinet: vt ibi,ẜ: Item lxxxj. diſtin. c.j. ẜȝ hu.

h ¶ Inculpati. Nota q̄ ſemper preſumit q̄ in fraudē receperit ordinem qui ſubito recepit,licet bene meritus ſit: al's ſic preſumit q̄ libertas in fraudē data ſit quādo q̄ȝ,licet ſeruus ſit bene merit⁹: vt.ff.qui ⁊ a quibus ma. l.j.in fi.ar.ad hoc.lxj.diſt.miramur.

¶ Non aſpiret ad ſummū ſacerdotiū qui eccleſiaſticis diſciplinis non eſt imbutus.

Ordinatos [a] Ho quoſdā fratres chariſſimi epōs q̄ nullis eccl'iaſticis ordinibus ad tāte dignitatis faſtigiū cōſtituti fuerint, ꝯtra patrū decreta huius vſurpatione q̄ ſe hoc recognoſcit fecisse, didicimus: cum ad epatum his gradib⁹ quib⁹ frequētiſſime cautum eſt, debeāt ꝑuenire: vt in minoribus initiati officijs, ad maiora firment. Dʒ eñ ante eſſe diſcipulus quiſquis doctor eſſe deſiderat: vt poſſit docere qd̄ didicit. Oīs eñ vite inſtitutio ad id q̄ tendit ſe rōne [b] confirmat [c]. Qui minime lr̄is operā dederit, ꝑceptor eſſe nō pōt lr̄ar. Qui nō p ſingula ſtipendia creuerit, ad meritū ſtipēdij ordinē nō pōt ꝑuenire. ſolū ſacerdotiū inter iſta rogo vilius eſt: cur facilius tribuit, cum difficilius [d] impleatur?

¶ Diſtin.lx.

Ecce [e] oſtenſū eſt ex parte q̄ poſſunt ad ſacerdotij ordinem promoueri, ⁊ q̄ non.

Nunc aūt cōſiderandū eſt ex quibus ordinib⁹ in archipreſbyterū vel prepoſitū vel epm̄ vel archiepm̄ ſint eligendi.

De his ita ſtatutū eſt in concilio Urbani pape celebrato Aluernie.

¶ Archipreſbyter vl' decan⁹ aut archidiacon⁹ non niſi diaconus aut pbr̄ ordinetur.

Nullus [f] epiſcopus [g] in eccleſia ſua niſi diaconus ſit, archidiaconum inſtituere: nec archipreſbyterum aut decanum niſi preſbyteri [h] ſint, ordinare preſumat: quod vt diſtricti⁹ teneatur, apoſtolica authoritate prohibemus et interdicimus.

Item Calixtus papa.

¶ Nullus in prepoſitum vel archiepiſcopum, vel archipreſbyterum, vel archidiaconum niſi preſbyter vel diaconus ordinetur.

Nullus in prepoſitum, nullus in archiepiſcopum, nullus in archipreſbyterum, nullus in decanum, niſi preſbyter vel diaconus, nullus in archidiaconum niſi diaconus ordinetur.

Item Innocētius ſecūdus.

¶ De eodem.

Ordinatos. ¶ Caſus. Quidam archiepiſcopi ex laicis ⁊ parum literatis in epiſcopos ordinabāt: ideo prohibet vt ad tantam dignitatem non promoueantur qui per ſingula non creuerint officia, et qui non fuerint eruditi. Nam prius debet eſſe diſcipulus anteq̄ ſit magiſter: vt poſſit docere qd̄ didicit.

a ¶ Ordinatos. Nota ꝙ confeſſio vnius nocet alij: † qd̄ eſt contra id. ij. q. v. interrogatus, ſed hoc eſt ꝑpter cauſe connexionē: vt. lxxxj. diſtin. tantis. vt not. iij. q. vj. hec quippe. Ul' dic ꝙ non nocet niſi q̄ ad ꝑſumptionem: ſicut dictuʒ vnius nocet quo ad preſūptionē: vt. lxxxvj. diſ. tanta.

Confeſſio vni⁹ q̄ſq̄ʒ nocet alt'i.

† Sequūtur iſtā gl. cy. alexan. de ymo. et moderni i. l. ſi duo. ff. d iureiuran.

b ¶ Ratione. vt prius ſit diſcipulus.

c ¶ Confirmat. Id eſt confirmare debet.

d ¶ Difficili⁹. ſ. xl. diſt. ante oīa.

Ecce. ¶ Caſus. Supra oſtenſum eſt qui poſſint ad ſacros ordines promoueri et qui nō: in hac vero. lx. diſtin. oſtēdit ex quibus ordinibus ſit aliq̄s eligendus in archipreſbyterum, vel prepoſitū, vel epiſcopum, vel archiepiſcopum.

e ¶ Ecce. Hic oſtendit ex quibus ordinibus aliquis eligēdus ſit in prepoſitum, vel decanum, vel archipreſbyterū, vel epiſcopum. ⁊ dicit ꝙ nullus eligendus eſt in prepoſitū niſi ſit diaconus vel preſbyter. nullus in archidiaconum niſi ſit diaconus. nullus in decanum vel archipreſbyteruʒ niſi preſbyter. nullus in epiſcopum niſi ad minus ſit ſubdiaconus.

Nullus. ¶ Caſus. Prohibet in iſto capi. vt epīs non faciat aliquem archidiaconum niſi ſit diaconus: nec aliquem faciat archipreſbyterum vel decanum niſi ſit preſbyter.

f ¶ Nullus. Hec duo cap. dicit H. abrogata per id qd̄ eſt. j. ca. penul. et vlti. ex̄ de elec. cum in cunctis. ‡ vbi dicitur ꝙ qui eſt in ſacris ordinibus, poteſt eligi in prepoſitum vel archidiaconum. Sed ſubdiaconatus eſt hodie ſacer ordo. extra de eta. et qualita. a multis. §. verum. ⁊ hoc ſatis ſuſtineri pōt: cum acolythus etiam poſſit eligi ad prelaturam: vt extra de eta. ⁊ qualita. preterea. vbi dicitur ꝙ diſpenſatiue poteſt eligi. Uel dic ꝙ exponitur hec dictio ſit, id eſt fiat. ſufficit enim ſi talis ſit ꝙ in breui poſſit promoueri ad iſtos ordines: vt extra de etate ⁊ quali. preterea. Non enim refert an iam ſit, an cito fiat: vt extra de verb. ſigni. ca. iij. et de cōſecra. diſt. iiij. quando. Sed quare ſtatuitur iſtud de iſtis dignitatibus, cum in epiſcopum poſſit eligi ſubdiaconus? vt. j. ea. ca. vlti. Sed hui⁹ rationē aſſignat Gratianus. j. ea. diſtin. §. horum. et de epiſcopo. j. e. §. alterum. ſcilicet ꝑpter ordinis dignitatē. In quo autem ordine debeat eē cantor vl' primicerius conſuetudini relinquo. xxxij. diſtinct. placuit. Licite ergo poteſt quis in minoribus ordinibus eligi ad has dignitates: dū tamen habeat etatē. † Sed his obſt. extra de electio. dudum. j. in fine. Si vis ſuſtinere dictum Hugo. expone quod dicit illud capi. preterea, diſpenſatiue: ſcilicet ex diſpēſatione canonis. Non ob. ca. dudū. in fine: quia poteſt intelligi de defectu tali qui impediat promouendum ad talem dignitatē de quo ibi fit mentio. vnde dicitur ꝙ acolythus poſſit eligi ad illaʒ dignitatem: vt videtur dicere litera ſic ſcilicet intelligēda.

Eligendus i q̄ ordine dʒ eſſe. ‡ §. i ſe riora. et i hoc facit ꝙ ibi d ſacro ordine n'l'a h'r mētio: ſʒ tm̄ d etate, morib⁹ et ſcia: vt ibi ꝑmiſit.

g ¶ Epiſcopus. Ergo collatio archidiaconatus ſpectat ad epiſcopum. lxxiiij. diſtinctione. epiſcoporum. et. xxv. diſtinctione. capitu. j. et. xxj. diſtinctione. capitu. j. et. lxxxix. diſtinctione. volumus. Sed contra. xciij. diſtinctione. legimus. et extra de electio. cum in cunctis. vbi dicitur ꝙ ad canonicos ſpectat. Dic ꝙ ad epiſcopum tantum ſpectat confirmatio: ad canonicos electio de iure. In talibus tamen conſideranda eſt conſuetudo: vt extra de elec. cum eccleſia. ‡

h ¶ Niſi preſbyteri. j. xxiij. qōe. iiij. ſicut excellentiam. contra. vbi dicitur ꝙ non gradus elegātior, ſed vite melioris ⁊c. Sed dic ꝙ non tantum ordo conſideratur, ſed ordo et meritum.

Nullus. ¶ Caſus. Dicit Calixtus ꝙ nullus in prepoſitum vel archiepiſcopum vel archidiaconum eligatur niſi ſit diaconus: nec aliquis in decanum vel archipreſbyterum eligatur niſi ſit preſbyter.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN